

**MUHU VALLA 2017. AASTA
MAJANDUSAASTA ARUANNE**

Nimetus	Muhu Vallavalitsus 75018710
Aadress	Muhu vald Liiva küla Saare maakond
Telefon	45 30 672
E-post	vald@muhi.ee
Interneti kodulehekülje aadress	www.muhi.ee
Majandusaasta algus	01.01.2017
Majandusaasta lõpp	31.12.2017
Audiitor	OÜ Audit EG

Sisukord

MUHU VALLA 2017. AASTA TEGEVUSARUANNE	4
Muhu vald kui kohaliku omavalitsuse üksus.....	4
Ülevaade Muhu Vallavalitsuse tähtsamatest finantsnäitajatest	8
Ülevaade üldisest majanduskeskkonnast.....	9
Töötuse näitajad vallas ja maakonnas	10
Ülevaade arengukava täitmisest	10
Arengusuunad järgnevateks aastateks	16
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	17
Bilanss	17
Tulemiaruanne	19
Rahavoogude aruanne.....	20
Netovara muutuste aruanne	22
Eelarve täitmise aruanne 2017. aastal.....	23
Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted	25
Lisa 2 Raha ja selle ekvivalendid	30
Lisa 3 Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded ning trahvitulud	30
Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed	31
Lisa 5 Osalused sihtasutustes ja sidusettevõtetes	32
Lisa 6 Pikaajalised finantsinvesteeringud.....	33
Lisa 7 Kinnisvarainvesteeringud	33
Lisa 8 Materiaalne põhivara	34
Lisa 9 Võlad tarnijatele ja töövõtjatele.....	37
Lisa 10 Muud kohustised ja saadud ettemaksed.....	38
Lisa 11 Laenukohustise jaotus järelejäänud tähtaja järgi	39
Lisa 12 Kaupade ja teenuste müük	41
Lisa 13 Saadud toetused	42
Lisa 14 Muud tulud.....	44
Lisa 15 Antud toetused	45
Lisa 16 Tööjõukulud.....	46
Lisa 17 Majandamis- ja muud kulud	47

Lisa 17a Finantstulud ja –kulud.....	49
Lisa 18 Seotud osapooltega tehtud tehingud	49
Lisa 19 Selgitused eelarve täitmise aruande kohta.....	50
Lisa 20 Sündmused pärast bilansipäeva	50
MAJANDUSAASTA ARUANDE ALLKIRI	53

MUHU VALLA 2017. AASTA TEGEVUSARUANNE

Muhu vald kui kohaliku omavalitsuse üksus

Muhu vald hõlmab suuruselt Eesti kolmanda saare Muhu ning seda ümbritsevad laiud. Valla pindala on kokku 207,9 km². Muhu on Saaremaaga püsiühenduses Väikese väina tammiga, mandrist eraldab Muhu saart keskmiselt 7 km laiune Suur väin.

Valla rahvastikuregistri järgne rahvaarv seisuga 1. jaanuar 2017. a oli 1887, sh on püsiasiustusega väikesaarte hulka loetaval Kesse laiul kuus elanikku. Eelmise 2016. aastaga võrreldes suurenes rahvaarv rahvastikuregistri andmete alusel 20 inimese võrra. Loomulik iive on jätkuvalt negatiivne.

Muhus on tihe külaasustus – 52 küla ja valla keskses Liiva külas elab 178 elanikku. Üle 100 elaniku elab veel Hellamaa külas.

Suurimaks tööandjaks on vald oma hallatavate asutustega.

Muhu vallavalitsus koosseis:

Allüksuse nimetus	Töötajate keskmine arv 2017. a (taandatuna täistööajale)	Töötasude kogusumma 2017. a
1.Muhu Põhikool (k. a spordihall)	31,49	331 556
2.Vallavalitsus	10,02	142 091
3.Lasteaed	14,33	117 255
4.Sotsiaalne kaitse	1,68	11 194
5.Kommunaalamet	9,48	81 183
6.Muuseum	6,17	48 654
7.Hellamaa Külakeskus	2,01	17 454
8.Raamatukogud	2,00	14 280
9.Noortekeskus	2,00	18 350
10.Valla buss	0,50	9 207

11.Volikogu	0,66	7 491
12.Turism	0,35	2 045
KOKKU MUHU VALLAVALITSUS	80,69	800 760

Keskmine töötasu kuus 2017.aastal oli **827** eurot (2016.aastal oli **825** eurot).

Teised tööandjad kokku pakuvad Muhus üle 320 töökoha.

Ettevõtlus on Muhu vallas küllalt mitmekesine – tegutsevaid äriühinguid oli 2017. a seisuga üle 300. Muhusse registreeritud ettevõtetest on suurimad tööandjad Muhu Hooldekeskuse SA OÜ Kehte, Tihuse Turismitalu OÜ. Väljaspool Muhu valda registreeritud ettevõtetest annavad muhulastele enam tööd Saaremaa Tarbijate Ühistu, Kuressaare Haigla SA, Politseija Piirivalveamet, Kaitsevägi.

Muhu tehniliste infrastruktuuride hulka kuuluvad teed, sadamad, joogi-ja reovee ning kaugküttesüsteemid, elektri- ja sidevõrgud. Muhu vallas on 2017. a seisuga 80,4 km riigimaanteed (nendest 62,4 km mustkattega), 135,8 km vallateid ja lepinguga avalikus kasutuses olevaid erateid ning 4,5 km avaliku kasutusega RMK metsateid.

Omavalitsusüksuse ülesanded ja pädevus on sätestatud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses (KOKS § 6). Muhu vald otsustab ja korraldab neid kohaliku elu küsimusi, mis on talle pandud seadustega või ei ole seadusega antud kellegi teise otsustada ja korraldada. Valla täita on riiklikud kohustised, mis on talle pandud seadustega või mis tulenevad selleks volitatud riigiorgani ja Muhu Vallavolikogu vahelisest lepingust.

Muhu valla ülesanneteks on: korraldada Muhu vallas sotsiaalabi ja –teenuseid, noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, territoriaalplaneerimist ning valla teede korrashoidu. Samuti korraldada valla koolieelse lasteasutuse (Muhu Lasteaed), põhikooli (Muhu Põhikool koos spordihalliga), raamatukogude (Liiva ja Hellamaa), Hellamaa Külakeskuse, Muhu Muuseumi, noorte keskuse ülalpidamist. Hooldekoduteenuse osutamist teostab Muhu vald läbi Muhu Hooldekeskuse SA, mille asutajaliige Muhu vald on.

2017. aasta jaanuaris õppis Muhu Põhikoolis 91 õpilast, septembrist 102 õpilast. Muhu Põhikooli pedagoogilisse kollektiivi kuulus 16 õpetajat. Lisaks on veel ringijuhid, tugiteenuse osutajad (logopeed, sotsiaalpedagoog) ning kooli teenindav personal. Kool kasutab oma töös e-kooli. 2017 osalesid õpilased erinevatel olümpiaadidel, konkurssidel, võistlustel. Väga häid tulemusi saavutasid õpilased eesti keele, geograafia, ajaloo, inglise keele, füüsika ja matemaatika olümpiaadidel, Nuputa võistlusel nii maakonnas kui vabariigis, pranglimise võistlusel nii piirkonnas kui vabariigis, vabariiklikul mõttespordi olümpiaadil kabes ja males. Kooli õppetegevust toetasid koolis toimuvad huviringid. Aasta algusest töötas 18 erinevat huviringi, septembrist 15 huviringi. 2 huviringi, tikkimine ja robotika, on lisandunud Haridusministeeriumi toetuse toel. Tulenevalt hariduslikest erivajadustest said õpilased tugiteenuseid. Sügisest on rakendatud ühele õpilasele keskendunud õpe.

2017. aastal pöörati tähelepanu infotehnoloogia kasutamisele õppetöös. Digipeegli raames hangiti koolile 15 tahvelarvutit õpetajatele, mida kasutatakse ka töös õpilastega.

2017. aastal töötas Muhu Lasteaias 3 rühma ja laste keskmine arv oli 55.

Kokku oli kohaloleku päevi 2017. a 7685 (+395p võrreldes eelmise aastaga) ja see teeb keskmiseks laste kohaloleku arvuks päevas 30 last s.o. 54,9% nimekirjas olevatest lastest. 2017. aasta suveperioodil ajutisi kohakasutajaid ei olnud ja avatud oli 2 rühma keskmiselt 19 lapsega päevas. Töötajaid oli 16, s.h. 6 õpetajat, 3 õpetaja abi, muusikaõpetaja, logopeed, majandusjuhataja, tervisetöötaja, majahoidja ja direktor.

Laste toitlustamine lasteaias on organiseeritud SA Muhu Hooldekeskuse köögi baasil.

Lisaks igapäevasele õppe-kasvatustööle teeb lasteaed koostööd Muhu Vallavalitsusega (laste kasvukeskkonna parandamine jmt.), Muhu Põhikooliga (ettevalmistus kooliks, enesega toimetulek), Noorte keskusega (erinevad laste üritused), Muhu Muuseumiga (kohaliku kultuuripärandi tutvustamine ja edasikandmine, rahvakalendri tähtpäevade tutvustamine), Muhu Hooldekeskusega (külaskäigud, laste tööde näitused ja esinemised eakatele erinevate tähtpäevade puhul, hoolivuse kasvatamine ja Muhu traditsioonide tutvustamine), Liiva Raamatukogu (laste kirjanduse viimine lasteni, lugemisharjumuste kujundamine, hoidlik suhtumine raamatusse), Muhu Perearstikeskuse jt asutustega. Aasta jooksul toimus rida traditsioonilisi üritusi – rahvakalendri tähtpäevade tähistamine koos vanemate, vanavanemate või muuseumiga, EV sünnipäev koos valla töötajate ja koostööpartneritega, emakeelepäev vanavanematega, emadepäev, isadepäev, jõulud. Advendiajaks oli ühest õuemajast tublide lastevanemate abiga saanud jõulumajake. Lasteaed osales ka Saaremaa Lasteaedade 8. spordipäeval Orissaares. 2017. a tegutses lasteaias laste muusikaring, sügisel alustas lasteaias tööd ka spordiring (24 last) ja spordihalli juures tegutsev spordiring lastele (11last). Sügisel alustas ka laste rahvatantsuring 12 lapsega.

Oluliseks sammuks laste kasvukeskkonna ohutumaks muutmisel oli uue piirdeaia ehitamine.

Muhu Noortekeskus on avatud noortekeskuse põhimõttel tegutsev vaba aja veetmise koht 7-26 aastastele noortele, mille eesmärgiks on luua Muhu noortele võimalused ja tingimused vaba aja sisustamiseks ning arendavateks tegevusteks.

2015. a oktoobrist tegutseb noortekeskus SA Innove projekti „Muhu Noortekeskuse uute ruumide rajamine“ raames valminud uutes ruumides. Uutes ruumides toimuvad tasulise teenusena ka laste ja noorte sünnipäevade tähistamised. Samuti on end sisse töötanud stuudio tegevus (ERR Muhu uudiste salvestamine, bändiproovid, filmi montaažid jne).

Noortekeskuses oli peale juhataja (1,0 kohta) 2017. aastal tööl ka 1,0 kohaga noorsootöötaja, käsunduslepinguga olid tööl ringijuhendaja ning koristaja.

Muhu Noortekeskus on audiovisuaalse meedia (heli- ja filmikunsti tehnikad) suunaga. Muhu Noortekeskuse ringitegevus 2017. aastal: Multimeediaring stuudio MSN, trummiring, kokaklubi, draamaring.

2017. aastal tegutses taas ka Muhu noorte töömalev.

Liiva Raamatukogul oli 2017. a lugejaid 340 (sellest põhikooliealisi ja väiksemaid lapsi 95), külastusi 4743 (sellest laste külastusi 1181), laenutusi 7761 (sellest lastele 533), registreeritud infopäringuid 43. Korraldati 27 näitust ja väljapanekut ning 14 üritust, üritustel osalenute arv oli kokku 259. Raamatukogu kasutab elektroonilist raamatukoguprogrammi RIKS.

2017. a paigaldati liikumisraskustega inimestele raamatukogu õueplatvormi äärde metallkaldtee.

Hellamaa Raamatukogus oli 2017. a registreeritud lugejate arv 179 (neist lapsi 39), kes külastasid raamatukogu 2305 korral, (neist laste külastusi 297). Raamatute ja perioodika kojulaenutuste arv oli 4505, (neist laste laenutusi 335). Alates 2015. aasta algusest laenutatakse raamatuid elektrooniliselt RIKS programmiga. Raamatukogus toimus 4 näitust, 24 väljapanekut ja 6 üritust.

Hellamaa Külakeskuses ja sealses kogukonnaköögis toimusid erinevad toidualased koolitused ja õpitoad. Kogukonna köögi eesmärgiks on väiketootjate ettevõtluse edendamine erinevate kursuste ja koolituste korraldamine. Samuti saavad kööki kasutada valla elanikud oma ürituste korraldamiseks.

Jätkuvalt kasutavad külakeskuse ruume käsitööringid ja pensionäride ühendus „Käekoatsad“. Külakeskuse juurde on moodustatud Muhu-Hellamaa Maanaisteselts, mis tegeleb käsitöö, kodunduse, kokanduse ja koduloo edendamisega.

Külakeskuse ruume kasutavad Muhu noored ürituste ja kokkusaamiste korraldamiseks. Külakeskuses käivad koosolekuid korraldamas MTÜ Muhu Turismiasosatsioon, MTÜ Muhu Mõte, Kaitseliidu Muhu malev ja Muhu tantsib laulab MTÜ. Korraldatakse näitusi ja väga menukaks on saanud märtsi alguses naiste nädalal toimuv üritus "Mehed köögis". Toimuvad kinoõhtud korra kuus.

Muhu Muuseumi hoonetes ja territooriumil tehti järgmised remonditööd: Tooma talu Suvelaudale ehitati uus rookatus, Kunstital ühendati Tooma talu vooluvõrguga, lisaks hulk pisiremonte, mis parandavad muuseumi heakorda ning hoonete säilimist.

Jätkati muuseumi eksponaatide kirjelduste sisestamist üleriigilisse infosüsteemi MUIS. Viidi lõpule fotokogu digiteerimine ning jätkati esemekogu digiteerimisega. Kogusid täiendati ostudega ja annetuste abil.

Muuseumis toimus 29 harivat ja meelelahutuslikku sündmust, mis olid seotud muuseumi kogumiskava teemadega ja pedagoogiliste programmide kavaga. Head vastukaja töid sündmused: laat „Meite Muhu mant“, muuseumiöö „Öös on mängu“, „Muhu ringmängude päev“, näitused „Ennenuti“, „Slava“, „Muhune häälestumine“ ja mitmed teised. Hooajalisi näitusi korraldati kokku 16, lisaks saab vaadata 4 püsinäitust.

Külastajate arv 2017. aastal oli 15 715. Muhu Muuseum on jätkuvalt hästi tuntud nii Eestis kui mujal maailmas.

Spordiringid tegutsesid Muhu Spordihallis. Aktiivsem osavõtt oli võrkpallitreeningutest. Aktiivselt tegutsesid lauatennise harrastajad ning kasutati jõusaali. Kord nädalas on muhulastel võimalus käia valla bussiga käia Leisis ujumas. Jätkus Muhu Jooksu traditsioon.

Aktiivselt tegutsevad Muhus erinevad MTÜ'd ja külaseltsid, milliseid registri andmetel on üle 20. Vald toetab nende tegevust läbi vallaeelarve, millest on võimalik taotleda toetust nii kultuuriüritusteks kui külade arendamiseks.

Ülevaade Muhu Vallavalitsuse tähtsamatest finantsnäitajatest

	2017	2016	2015	2014	2013
Bilansi näitajad					
Varad aasta lõpus	6 810 562	6 928 545	7 238 454	6 705 772	6 780 160
Kohustised aasta lõpus	449 788	474 446	582 306	409 000	772 216
Netovara aasta lõpus	6 360 775	6 454 819	6 656 148	6 296 772	6 007 944
Tulemiaruande näitajad					
Tegevustulud	2 260 183	2 062 024	2 544 770	2 252 087	3 479 942
sh. tulud, millest on maha arvatud sihtfinantseerimine	1 742 706	1 591 374	1 525 798	1 362 694	1 340 722
Tegevuskulud	2 350 847	2 258 587	2 180 203	1 959 306	2 143 672
Tulem	-94 045	-201 618	360 332	288 574	1 332 442
Muud näitajad					
Põhivara investeringute maht	371 518	248 510	761 496	423 517	1 921 514
Likviidsus*	0,80	1,97	2,21	1,30	0,53
Lühiajaline maksevõime**	1,89	3,05	2,98	2,09	1,12
Kohustiste osakaal varadest	6,60	6,85	8,04	6,1	11,4
Laenukohustiste osakaal varadest	4,84	5,82	6,68	4,7	5,6
Põhitegevuse tulem***	355 614	284 588	343 558	207 494	247 781
Netovõlakoormus****	264 907	208 233	146 548	132 331	282 971

*Likviidsus - likviidsed varad / lühiajalised kohustised

**Lühiajaline maksevõime - käibevara / lühiajalised kohustised

***Põhitegevuse tulem – põhitegevuse tulude ja kulude vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministri määrusega; piirmäär on vastavalt KOFS § 33 null (st. ei tohi olla negatiivne)

****Netovõlakooormus – KOFS § 34 alusel arvestatud kohustiste ja KOFS § 36 alusel arvestatud likviidsete varade vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministri määrusega; piirmäär 2017. aastal on 60% põhitegevuse tuludest. Muhu Vallavalitsuse netovõlakooormuse % on 11,98.

Ülevaade üldisest majanduskeskkonnast

Majandus kasvas 2017. aasta neljandas kvartalis aastatagusega võrreldes 5% ning sesoonselt ja tööpäevade arvuga korrigeeritult kolmanda kvartaliga võrreldes 2,2%. Kogu aasta kokkuvõttes suurenes SKP 4,9%. Majanduskasv oli 2017. aastal erakordselt tugev ja ületas Eesti majanduse pikaajalist kasvuvõimet. Koos kiire majanduskasvuga on Eestis tekkinud majanduse ülekuumenemise ilmingud. Ettevõtjatel on järjest raskem leida töötajaid, tööpuudus on väike ja rakenduseeta seadmeid on vähem kui tavaliselt. Majanduse kuumenemisele viitab ka ehituse kiire kasv.

Eesti sisenõudlus kasvas 2017. aastal eelkõige tänu investeeringute suurenemisele. Kapitali kogumahutus põhivarasse suurenes 2016. aastaga võrreldes 13% ning ettevõtete ja valitsemissektori investeeringud panustasid kasvu üsna võrdselt. 2017. aasta neljandas kvartalis aeglustus investeeringute kasv 5,8%ni. Sisenõudluse 4,5% aastakasvu toetasid ühepalju nii eratarbimine, investeeringud kui ka varumise suurenemine.

Maksu- ja tolliameti andmetel suurenesid palgaväljamaksed terve aasta jooksul tarbimise kasvust kiiremini, mistõttu kasvas ka majapidamiste säästmise. See kajastub ka pangahoiuste kasvus, mis 2018. aasta jaanuari lõpuks kiirenes ligi 10%ni. Majapidamised on suutnud mitme aasta vältel sääste suurendada ja majapidamiste säästmismäär ehk säästude suhe kasutatavasse tulusse on kasvanud Euroopa Liidu keskmise taseme lähedale

2017. aasta lõpus kasvas töajõukulu taas kiiremini kui tootlikkus jooksevhindades. Keskmise palga kasvutempo kiirenemise taga aasta viimases kvartalis oli põhiliselt avalik sektor. Tõenäoliselt mängisid selles olulist rolli ajutised tegurid, nagu haldusreform ja Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise lõpp. Ka maksu- ja tolliameti andmed viitavad sellele, et ehkki valitsemissektoris kiirenes palgakasv detsembrikuus märgatavalt, oli kasvutempo jaanuaris juba tagasihoidlikum.

Hõive kasv 2017. aastal kiirenes. Statistikaameti tööjõu-uuringu ja palgauuringu järgi kasvas palgatöötajate arv Eesti residentidest ettevõtetes ja asutustes aasta viimases kvartalis ligikaudu 5%. Maksu- ja tolliameti andmed näitasid märksa aeglasemat, 1,3% kasvu. Regioonidest andsid hõive kasvu suurima panuse Harjumaa ja Ida-Virumaa. Tegevusaladest aga suurenes hõive eelkõige tööstussektoris – töötlevas tööstuses ja ehituses.

Valitsemissektori kulutuste kasv kiirenes 2017. aasta teisel poolel 8,6%ni, sest valitsus tõstis sotsiaaltoetusi ning ajutiselt suurenesid ka eesistumise ning haldusreformiga kaasnenud tööjõukulud.

Töötuse näitajad vallas ja maakonnas

Töötus Muhu vallas on võrreldes 2016. aastaga oluliselt tõusnud, millele on oma mõju avaldanud ka töövõime reform. 2017. aasta lõpu seisuga on Muhu vallas 36 töötut. Vähesel määral on tõusnud ka toimetulekutoetust saavate perede arv - toetust saab keskmiselt 5,5 leibkonda kuus (2016. aastal oli vastav number 4,6).

Ülevaade arengukava täitmisest

Muhu Vallavolikogu 18. detsembri 2013. a määrusega nr 3 kinnitati Muhu valla arengukava aastateks 2014-2020 ja Muhu Vallavolikogu 14. detsembri 2017. a määrusega nr 2 pikendati arengukava aastani 2022. Arengukava tegevuskava muudeti Muhu Vallavolikogu 20. septembri 2017. a määrusega nr 70 ja Muhu Vallavolikogu 14. detsembri 2017. a määrusega nr 2 pikendati tegevuskava aastani 2021. Arengukavas käsitletakse järgmisi valdkondi:

- Vallajuhtimine
- Külaelu ja vabaaeg
- Keskkond ja planeering
- Majandusareng
- Sotsiaalküsimused
- Haridus
- Noorsootöö
- Kesselaid

Vallajuhtimine

1. Eesmärk: Haldussuutlikkust hoitakse kõrgel tasemel läbi külavanemate võrgustiku, tugevate spetsialistide ja aktiivse koostöö naabervaldadega

Muhu vallavolikogu 17.08.2016. a otsusest nr 161 „Taotlus erandi kohaldamiseks haldusterritoriaalses korralduses“ lähtuvalt esitati Rahandusministeeriumile taotlus haldusterritoriaalse korralduse muutmise algatamata jätmiseks. Vastavalt Vabariigi valitsuse 9.veebruari 2017. a otsusele jäeti, tuginedes haldusreformi seaduse §9 lg3 p3 sätestatud

mereliste saarvaldade erandile, haldusterritoriaalse korralduse muutmine algatamata ning seega jätkab Muhu vald iseseisva omavalitsusüksusena.

Valla ametnikel võimaldatakse osaleda erialastel koolitustel, muhulastest õpilastele võimaldatakse õppepraktika läbiviimist vallas ja valla hallatavates asutustes

Koostöös Orissaare, Pöide, Leisi, Mustjala, Laimjala ja Lääne – Saare vallaga valmistati ette dokumente projektitaotluse „Saare maakonna maalinnade võrgustiku arendamine“ esitamiseks Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programmi taotlusvoor.

2. Eesmärk: Valla registrijärgsete elanike arvu suurendamine aktiivse teavitustööga

Muhu vallas pakutavate elamis- ja töötingimuste, pakutavate teenuste tutvustamine valla kodulehel ja „Maale elama“ veebilehel. 2017. a lõpuks kasvas Muhu elanike arv aasta algusega võrreldes 59 inimese võrra.

3. Eesmärk: Muhu valla kuvandit turustatakse aktiivselt

Valla kodulehe pidev uuendamine info edastamise parandamiseks.

4. Eesmärk: Vald jätkab valdkondlike arengudokumentide koostamist ja toetab piirkondlike arengukavade juhtimist

Koostati Muhu valla huvihariduse ja huvitegevuse kava aastateks 2017 – 2018.

5. Eesmärk: Avalikkus on hästi informeeritud valla tegevustest ja asutuste tööst

Valla tegevused on kajastatud valla koduleheküljel, ajalehes Muhulane ja maakonnalehtedes. 2 korda aastas korraldatakse külavanematele koosolekuid info paremaks edastamiseks külaelanikeni.

Muhu uudised on kajastatud nii Raadio Kadi, kui ka ERR-is Vikerraadio kaudu.

8. Eesmärk: Toetatakse elamispindade loomist töötajatele

Sihtasutusest KredEx taotleti elamufondi arendamise investeeringutoetust projektile „Muhu valla Liiva küla Sinilinnu korterelamu ümberehitamine üürieluruumideks“.

Alustati endise hooldekodu (Sinilinnu korterelamu) rekonstrueerimist eluruumideks. Paigaldati drenaažisüsteem, uuendati väliskanalisatsioon, teostati vundamendi hüdroisolatsioon ja soojustamine.

Külaelu ja vabaaeg

13. Eesmärk: Vald ja külavanemad teevad omavahel aktiivset koostööd külade arendamiseks

Kaks korda aastas külavanematele üldkoosoleku korraldamine. Vald toetas jätkuvalt läbi seltsitegevuse korra ja selleks vallaeelarves ettenähtud vahendite abil külade ühisürituste läbiviimist ja spordiplatside ning küla ühisrajatiste ehitamist.

15. Eesmärk: Küla kogukondadele luuakse head võimalused vabaaja veetmiseks, ühistegevuseks ja koosviibimisteks

Valmis Hellamaa laululava. Toetati roosiaia rajamist Liival.

16. Eesmärk: Tõstetakse Muhu saare külustuskeskkonna atraktiivsust

Aktiivne osalemine Teeme Ära talgutel: 2017. a toimus 31 talgut üle 450 osalejaga. Talgulised puhastasid võsast külateede ääri ja koristasid prügi, korrastasid külaplatse, paigaldasid lipumaste, tehti koristus- ja remonditöid, korrastati kiviaedu jne.

Uuendati Vahtna infotahvli sisu.

17. Eesmärk: Kultuuripärand on hoitud ja huvilistele ligipääsetav

Teostati Kuivastu vana postmaantee heakorratööd, koostöös Muhu Muuseumiga valmisid infomaterjalid ja paigaldati kaks infotahvlit. Heakorratööd Muhu maalinnal ning maalinna päeva korraldamine.

19. Eesmärk: Muhu pärandkultuuri laiaulatuslik tutvustamine

Muhu Muuseum korraldas pärandoskuste nädala.

20. Eesmärk: Kultuuriüritustes ja harrastustegevustes osalemiseks parandatakse ja mitmekesistatakse kohalikke tingimusi

Valmis Hellamaa laululava. Hariduse kinnistu detailplaneeringu koostamine.

21. Eesmärk: Parandatakse võimalusi spordi ja kehakultuuriga tegelemiseks

Muhu Spordihalli juurde rajati discgolfi rada ja valmis Liiva orienteerumiskaart.

Keskkond ja planeering

22. Eesmärk: Koostatakse uus Muhu valla üldplaneering ja sellest tulenevaid planeeringuid

Jätkati Muhu valla uue üldplaneeringu koostamist, kehtestati Liiva keskuse detailplaneering.

25. Eesmärk: Enamkasutatavate puhkealade korrashoidmine

Väina tammi kanali korrastustööde teostamine.

27. Eesmärk: Vallas olevad avalikud teed ja parklad on heas korras ja külavahelised teelõigud on tolmuvabad

Jätkusid tegevused Koguva dolokivi karjääri kaevandamisloa taotlemiseks ja maavara kasutusele võtmiseks.

Tolmuvaba katte sai Levalõpme, Lõetsa-Lalli külatee, Linnuse külatee 2.osa, Põitse ja Ridasi külatee, Paenase külatee lõpuosa, kokku 4,5 km. Parandati paljude külade kruusateede katteid kasutades selleks greideri teenust ja tolmulõikude töötlemist CaCl'ga.

28. Eesmärk: Jätkatakse väikesadamate arendustegevust

Vald esitas Kalanduspiirkonna kohaliku arengu strateegia rakendamise projektitaotluse „Võrkaia sadama kalastuskai ümberehitamine“. Taotlust ei rahastatud. EAS-i väikesaarte programmist rahastati Kesse abaja paadisilla rajamist.

29. Eesmärk: Majapidamiste heitvee käitluse taseme tõstmine

Otsiti võimalusi Liiva puhasti võimsuse suurendamiseks. Vald korraldas eramajapidamiste reovee vedu Kuressaare reoveepuhastisse.

Majandusareng

32. Eesmärk: Soodustatakse ettevõtlust

Vald tellis Liiva keskuse ehitusprojekti ja esitati projektitaotluse EAS-i piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programmi meetmesse „Ettevõtluse seisukohast olulise avaliku tugitaristu kaasajastamine ja selle loomine olemasolevate või uute tööstus- ja ettevõtlusalade juurde“. Huvilistele korraldati kiire internetiühenduse väljaehitamise võimalustest Digisaare projekti infotund.

33. Eesmärk: Turundatakse aktiivselt ettevõtluskeskkonda

Levitatakse infot ettevõtlustingimuste ja sotsiaalsete hüvede kohta valla veebilehel, koostöös Saaremaa Arenduskeskusega, samuti „Maale elama“ veebilehel. Igal aastal tunnustatakse ettevõtjaid erinevates kategooriates (nt. parim kohalik maksumaksja, hea ettevõtlusidee)

35. Eesmärk: Töötajaskonna järelkasvu ja tööealiste kvalifikatsiooni tõstetakse läbi vallas korraldatavate haridusprogrammide.

Järjepidev käsitööoskuste arendamine erinevate koolituste ja õpitubade korraldamisega. Hispaania keele kursuste korraldamine.

36. Eesmärk: Muhu on tuntud kui kohalikule kultuuri ja looduspärandile toetuv vääraturismi sihtkoht

Valla poolne iga-aastane turismiinfopunkti töö koordineerimine. Muhu Turismiinfopunkt oli 2017. a suvel avatud 12. juunist 20. augustini iga päev kell 10 – 18. Kokku külastas infopunkti 3237 inimest. Rahvuste järgi moodustasid eestlased kõigist külastajatest 51% , ülejäänud 49% jagunes 23 erineva rahvuse vahel. Külastajate koguarv kasvas võrreldes 2016. aastaga 12,2%, seda eeskätt tänu siseturistide arvu kasvule.

Viie aasta võrdluses on keskmine külastajate arv päevas 42, päritoluriikide arv 21. Kõige vähem on külastajaid infopunkti avamise järgselt, enim puhkuste tippajal juulis.

37. Eesmärk: Põllumajandus ja kalapüük on saanud jätkusuutlikuks

Muhu vald jätkas tegevust MTÜ Saarte Kalandus liikmena.

39. Eesmärk: Otsitakse võimalusi pakiautomaadi süsteemi rajamiseks.

Muhu Vallavalitsus jätkas võimaluste otsimist Muhus Liivale pakiautomaatide paigaldamiseks.

Sotsiaalküsimused

44. Eesmärk: Tehakse aktiivselt ennetustööd terviseriskide vähendamiseks

Toimused koolitused erinevatel terviseteemadel (toitumine, esmaabi jne). Tervise teemade kajastamine valla ajalehes ja kodulehel. Tervislikku toitumist propageerivad lasteaed ja kool.

45. Eesmärk: Arendatakse kohalikku taristut aastaringseks elutegevuseks ning ennetatakse ilmastikust tingitud kriisiolukordasid külates

Muhu vald osaleb Hajaasustuse programmis. Rekonstrueeriti perearstikeskuse II korrus, jätkusid ettevalmistavad tegevused endise hooldekodu ruumide eluruumideks ümberehitamiseks.

46. Eesmärk: Pereväärtusi propageeritakse läbi ühisürituste ja eeskujude kajastamine

Koolis, noortekeskuses, Muhu Muuseumis, lasteaias toimuvad regulaarselt peredele ja lastele suunatud üritused.

47. Eesmärk : Muhu valla elanikele on loodud toimiv töbörsi teavitusekkond

Läbi valla kodulehe kajastatakse aktiivseid tööpakkumisi. Töökuulutuste jagamiseks kasutatakse erinevaid sotsiaalmeedia kanaleid.

48. Eesmärk: Parandatakse kohaliku meditsiiniteenuse võimekust

Perearstikeskust toetatakse majanduskulude katmisel. Meditsiinivaldkonna õppuritel võimalus läbida praktika Muhu Hooldekeskuse SA-s. Teostati Perearstikeskuse II korruse rekonstrueerimistööd, vallavalitsuse eestvedamisel koguti raha perearstikeskusele vajaliku analüsaatori soetamiseks. Toimib koduõendusteenus. Hooldekeskuses pakub teenust füsioterapeut.

49. Eesmärk: Laiendatakse sotsiaalhoolekandeteenuste valikut ning tehakse koostööd erasektoriga

2017. aastal pakkus vald tugiisikuteenust kolmele kliendile, kuid on oluline vajadus teenuse mahtu suurendada. Koostöös SA Muhu Hooldekeskusega pakutakse koduhoolduse klientidele erinevaid lisateenuseid (pesupesemise- ja saunateenus, toitlustamine, jne).

50. Eesmärk : Kaardistatakse eakate elukorraldus ja arendatakse tugiteenuseid

Kord aastas jagatakse infot külavanemate abivajajatest leibkondadest ja erinevate sotsiaalteenuste vajadustest. Sotsiaalteenuste ja toetusi puudutavat info on kättesaadav valla kodulehel, vajadusel jagatakse infot kohalikus ajalehes ja eakate päevakeskustes.

52. Eesmärk: Abivajavate majapidamiste toetuseks korraldatakse aastaringselt kogukondlikke talguid

Noortekeskuse töölaagri noored saavad tööd koduhooldusklientide juures.

Haridus**55. Eesmärk: Muhu põhikooli ja lasteaia kuvand on tuntud**

Kooli ja lasteaeda puudutavat infot ja õpilaste saavutusi kajastatakse valla kodulehel, ajalehes Muhulane, portaalis Maale elama. Vallavalitsus annab igal aastal välja hariduspreemia.

58. Eesmärk: Õpimotivatsioon on paranenud uueneva õpitegevuse ja –keskkonna abil

2017. aastal hoogustus infotehnoloogia kasutamine õppetöös: edukalt osaleti pranglimise võistlusel, online kabe-male; õpetajad kasutasid tasuta Miksikese keskkonda; algklasside õpetajad kasutasid tasuta „Matetalgute“ keskkonda;

59. Eesmärk: Õppeasutused teevad koostööd vallavalitsusega rahastusprojektide koostamiseks

HITSA üldhariduskoolide digitaristu kaasajastamise meetme toel soetati koolile 15 tahvelarvutit koos laadimiskohvritega.

65. Eesmärk: Tugiteenused on säilitatud vähemalt 2013. a mahus

Tulenevalt hariduslikest erivajadustest said õpilased jätkuvalt vajalikke tugiteenuseid.

67. Eesmärk: Jätkatakse remonditöödega õppeasutustes

Koostöös lastevanematega lasteaiale uue piirdeaia rajamine.

Noorsootöö**75. Eesmärk: Arendatakse loovmajandusliku ruumi ja luuakse hüppelaud paindlikeks tööviisideks**

Keraamikaringi käivitamine noortekeskuses.

Kesselaid**80. Eesmärk: Kesselaiule luuakse aastaringsed elamistingimused**

Väikesaarte programmi toel rajati Kesselaiu abaja paadisild. Samast programmist sai osalise rahastusotsuse projekti „Kesselaiu elektrivarustus – teine etapp“ eeltaotlus.

Arengusuunad järgnevatiks aastateks

Vastavalt Muhu valla arengukavale aastani 2022 on lähiaastatel suuremad investeeringuobjektid järgmised:

- Muhu endise hooldekodu hoone üürieluruumideks ümberehitamine;
- Liiva keskuse ettevõtlusala rajamine;
- Liiva turu- ja puhkeala arendamine;
- Hellamaa Külakeskuse rekonstrueerimisprojekti koostamine ja hoone seisukorra parendamine;
- Muhu Spordihalli rekonstrueerimine, ujula ehitamine;
- Muhu Perearstikeskuse I korruse rekonstrueerimistööd;
- Teedemajanduses jätkatakse suurema liikluskoormusega vallateede mustkatte alla viimisega;
- Korrastatakse ja arendatakse vallale kuuluvaid puhkealasid.

Täpsemad valla arengusuunad lähiaastateks on toodud Muhu valla arengukava aastani 2022 tegevuskavas ja Muhu valla eelarvestrateegias aastateks 2018-2021.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE**Bilanss**

Eurodes			
	Lisad	31.12.2017	31.12.2016
Varad		6 810 562	6 928 545
Käibevara		349 906	439 078
Raha	2	147 796	283 724
Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded	3	153 117	138 917
Muud nõuded ja ettemaksed	4	48 993	16 437
Põhivara		6 460 656	6 489 467
Osalused tütar-ja sidusettevõtjates	5	2 273	1 023
Pikaajalised finantsinvesteeringud	6	143 985	143 985
Kinnisvarainvesteeringud	7	45 695	46 422
Materiaalne põhivara	8	6 236 720	6 266 054
Bioloogilised varad	8	31 983	31 983
Kohustised ja netovara		6 810 562	6 928 545
Lühiajalised kohustised		185 000	143 901
Võlad tarnijatele	9	32 601	14 386
Võlad töövõtjatele	9	12 809	10 002
Muud kohustised ja saadud ettemaksed	10	74 553	46 081
Laenukohustised	11	65 037	73 432
Pikaajalised kohustised		264 788	329 825
Laenukohustised	11	264 788	329 825

Kohustised kokku		449 788	474 446
Netovara		6 360 774	6 454 819
Aruandja omanikele kuuluv netovara		6 360 774	6 454 819
Kassareserv		6 391	6 391
Akumuleeritud ülejääk (puudujääk)		6 448 428	6 650 046
Aruandeaasta tulem		-94 045	-201 618

Tulemiaruanne

eurodes			
	Lisad	2017	2016
Tegevustulud		2 260 183	2 062 024
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	3	1 553 645	1 407 287
Kaupade ja teenuste müük	12	181 670	180 184
Saadud toetused	13	517 477	470 650
Muud tulud	14	7 391	3 903
Tegevuskulud		-2 350 847	-2 258 587
Antud toetused	15	-87 046	-98 224
Tööjõukulud	16	-1 139 042	-1 033 439
Majandamiskulud	17	-580 431	-559 715
Muud kulud	17	-138 171	-111 135
Põhivara kulum ja ümberhindlus	7,8	-406 157	-456 074
Aruandeperioodi tegevustulem		-90 665	-199 563
Finantstulud ja -kulud	17a	-3 380	-5 055
Aruandeperioodi tulem		-94 045	-201 618
Aruandeperioodi tulem ja siirded kokku		-94 045	-201 618

Rahavoogude aruanne

eurodes			
	Lisad	2017	2016
Rahavood põhitegevusest			
Aruandeperioodi tegevustulem		-90 665	-196 563
Korrigeerimised:			
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	7,8	406 157	456 074
Käibemaksukulu põhivara soetuseks	17	73 457	42 903
Kasum/kahjum põhivaramüügist	14	-58	1 059
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	13	-49 531	-47 876
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	15	16 254	28 991
Korrigeeritud tegevustulem		355 614	284 588
Põhitegevusega seotud käibevarade netomuutus kokku		-17 071	-16 459
Põhitegevusega seotud kohustiste netomuutus kokku		36 282	-10 584
Rahavood põhitegevusest kokku		374 825	257 545
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud põhivara eest (v. afinantsinvest. ja osalused)			
Materiaalse põhivara soetus	7	-436 813	-309 287
Tasutud pv.eest (v. a fin.invest.ja osalused) kokku	8	-436 813	-309 287
Laekunud pv. müügist (v. afin.invest.ja osal.) kokku	14	1 040	9 223
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	13	19 336	45 459
Tasutud sihtfinantseerimist põhivara soetuseks	15	-16 254	-28 991
Tasutud osaluste soetamisel	5	-1 250	0
Laekunud intressid ja muu finantstulu	17a	30	48
Rahavood investeerimistegevusest kokku		-433 911	-283 548
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud	11	0	0

Tagasi makstud laenud	11	-71 536	-74 543
Tagasi makstud kapitalirendikohustised	11	-1 896	-5 579
Makstud intressid	11	-3 410	-4 786
Muud finantskulud		0	-317
Rahavood finantseerimistegevusest kokku		-76 842	-85 225
Puhas rahavoog		-135 928	-111 228
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses	2	283 724	394 952
Raha ja selle ekvivalentide muutus		-135 928	-111 228
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus	2	147 796	283 724

Netovara muutuste aruanne

eurodes				
	Lisad	Kassareserv	Akumuleeritud tulem	k o k k u
Saldo seisuga 31.12.2015		6 391	6 649 757	6 656 148
Aruandeperioodi tulem			-201 618	-201 618
Ümberhinnatud põhivara			289	289
Saldo seisuga 31.12.2016		6 391	6 448 428	6 454 819
Aruandeperioodi tulem			-94 045	-94 045
Saldo seisuga 31.12.2017		6 391	6 354 383	6 360 774

Eelarve täitmise aruanne 2017. aastal

eurodes				
	esialgne eelarve	lõplik eelarve	täitmise	täitmise %
PÕHITEGEVUSE TULUD	2 069 327	2 097 646	2 203 077	105,0
Maksud	1 462 300	1 476 807	1 539 321	104,2
<i>füüsilise isiku tulumaks</i>	<i>1 382 000</i>	<i>1 396 507</i>	<i>1 459 143</i>	<i>104,5</i>
<i>maamaks</i>	<i>78 300</i>	<i>78 300</i>	<i>77 292</i>	<i>98,7</i>
<i>reklaamimaks</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>	<i>2 886</i>	<i>144,3</i>
Kaupade ja teenuste müük	171 160	171 160	187 192	109,4
Muud tegevustulud	1 900	1 900	23 917	1258,8
Muud saadud toetused kuludeks	52 338	52 338	57 206	109,3
Toetusfond	381 629	395 441	395 441	100,0
PÕHITEGEVUSE KULUD	1 895 630	1 911 049	1 832 917	95,9
Reservfond	55 000	11 193		
Valitsussektori teenused	275 808	286 325	282 950	98,8
Avalik kord	10 141	10 141	6 122	60,4
Majandus	214 259	221 867	214 308	96,6
Keskkonnakaitse	66 371	69 062	48 209	69,8
Elamu- ja kommunaalmajandus	63 004	63 740	62 266	76,7
Tervishoid	422	422	422	100
Vaba aeg ja kultuur	256 575	275 449	264 099	95,9
Haridus	832 090	843 870	831 423	98,5
Sotsiaalne kaitse	122 260	128 980	123 118	95,5
INVESTEERIMISTEGEVUS	-653 004	-666 204	-431 266	64,7
Põhivara müük (+)	20 000	20 000	1 040	5,2
Põhivara soetuseks saadav sihtfin.(+)	28 415	28 415	25 847	91,0
Põhivara soetuseks antav sihtfin.(-)	-16 000	-16 000	-16 254	101,6
Põhivara soetus (-)	-672 769	-685 969	-438 468	63,9
Finantstulud (+)	50	50	30	60,0
Finantskulud (-)	-12 700	-12 700	-3 461	27,3

FINANTSEERIMISTE GEVUS	387 611	387 611	-73 432	65,3
Kohustiste võtmine	500 000	500 000	0	0
Kohustiste tasumine	-112 389	-112 389	-73 432	65,3
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-91 996	-91 996	-135 928	
Likviidsed varad a.lõpu seisuga	191 728	191 728	147 796	
Võlakohustised a. lõpu seisuga	790 866	790 866	329 825	

Eelarve täitmise aruanne on koostatud kassapõhisel printsiibil ja see ei ole finantsaruannetega võrreldav. Vt ka lisa 1. Eelarve täitmise aruannet selgitab lisa 19.

Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on koostatud vastavuses Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standard tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Selle põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid ning avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud **EURODES**.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes soetusmaksumuse printsiibist, v. a raamatupidamisjuhenditega sätestatud juhtudel. Andmeid on võrreldud 2016 majandusaasta aruandega.

Raha ja selle ekvivalendid

Bilansis kajastatakse kirjel "Raha ja pangakontod" kassas olevat sularaha ja arvelduskontode jääke. Samuti tähtajaline deposiit. (kasutusel on üleöödeposiit).

Nõuded

Maksu-, lõivu-, trahvi- ja muud nõuded on bilansis kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Võimaluse korral hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata nõudeid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Suure hulga samaliigiliste nõuete laekumise tõenäosust hinnatakse grupi baasil, võttes arvesse eelmiste perioodide statistikat sarnaste nõuete laekumise kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on bilansis tõenäoliselt laekuva summani alla hinnatud. Aruandeperioodil laekunud, eelnevalt kuludesse kantud nõuded on kajastatud aruandeperioodi ebatõenäoliste nõuete kulu vähendusena. Nõuet loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud.

Pikaajalisi nõudeid kajastatakse algselt saadaoleva tasu nüüdisväärtuses, arvestades järgnevatel perioodidel nõudelt intressitulu sisemise intressimäära meetodil.

Osalused sihtasutustes ja mittetulundusühingutes

Kui avaliku sektori üksus omab sihtasutuses või mittetulundusühingus valitsevat mõju (üldjuhul üle 50% hääleõigusest), kajastatakse osalust 100%-na. Kui avaliku sektori üksus omab sihtasutuses või mittetulundusühingus olulist mõju (üldjuhul 20-50% hääleõigusest), osalust bilansis ei kajastata, kuid avalikustatakse aastaaruande lisades.

Osalused sidusettevõtjates

Osalused sidusettevõtjates kajastatakse soetusmaksumuses, korrigeerides seda vajadusel allahindlusega. Kui osaluse soetusmaksumus on kõrgem kui osaluse objekti netovara, hinnatakse osaluse soetusmaksumus alla kuni osaluse summani üksuse netovaras. Kui osaluse summa üksuse netovaras järgnevatel perioodidel suureneb, taastatakse allahindlus kuni osaluse soetusmaksumuseni või osaluse summani üksuse netovaras, olenevalt sellest kumb neist on madalam.

Finantsinvesteeringud

Muude pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse investeeringuid osaluse suurusega alla 20%. Nimetatud pikaajalisi finantsinvesteeringuid kajastatakse soetusmaksumuses, kuna nende õiglast väärtust ei ole olnud võimalik usaldusväärset hinnata. Alates 2011. aastast kajastatakse alla 20%-lisi osalusi avaliku sektori äriühingutes samal moel nagu sidusettevõtjaid.

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid hinnangulise kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 5 000 eurost. Kuni 31.12.2016 kehtis 2 000 eurot. Varad, mille kasulik tööiga on üle ühe aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 5 000 euro, kantakse soetamisel kulusse. Põhivara rekonstrueerimisväljaminekud, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, liidetakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele. Rekonstrueerimisväljaminekute lisamisel hinnatakse vara järelejäänud kasulikkude eluiga ja vajadusel reguleeritakse põhivara kulumi normi. Põhivara soetusmaksumusse arvatakse kulutused, mis on vajalikud selle kasutuselevõtmiseks, v. a soetusega kaasnevad maksud, lõivud, laenu-, koolitus- ja lähetuskulud, mis kajastatakse kuluna.

Põhivarasid kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum.

Kulumi arvestusel kasutatakse lineaarset meetodit. Kulumi norm määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle hinnangulisest kasulikkudest elueast. Kui põhivara koosneb erineva hinnangulise kasulikkude elueaga komponentidest, mille soetusmaksumus on võimalik usaldusväärset hinnata, võetakse komponendid eraldi arvele. Kulumi normid aastast on põhivara gruppidele järgmised:

- *Hooned ja rajatised 2 - 5%
- *Masinad ja seadmed, tööriistad, inventar 10 - 20%
- *Infotehnoloogilised seadmed ja arvutustehnika 33%

Maad ja kunstiväärtused, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei arvestata amortisatsiooni.

Ümberhindlus

Aastatel 2003 kuni 2005 viidi läbi kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara (sh. teed) ühekordne ümberhindlus, mis tulenes vajadusest võtta arvesse enne 1996. a toimunud hüperinflatsiooni ja korrigeerida varasemaid puudujääke raamatupidamises.

Seoses maareformi kestmisega on ümberhindluste kajastamist jätkatud ka peale 2005. a, võttes arvele aruandeperioodil mõõdistatud ja maakatastrisse kantud maad. Samuti võetakse ümberhindlusena jätkuvalt arvele aruandeperioodil omandatud peremehetut vara, mis on saadud seoses pärijate puudumisega.

Varade ümberhindamiseks kasutatakse eelisjärjekorras turuhinda. Objektide korral, millel turuhind puudub, kasutatakse õiglase väärtuse määramiseks jääkasendusmaksumuse meetodit. Maa arvelevõtmiseks kasutatakse maksustamishinda, kui turuhind pole teada.

Bioloogiline vara on loomne või taimne elusorganism. Bioloogilist vara kajastatakse õiglases väärtuses (kasvav mets) ja soetusmaksumuses (istandus – allee).

Renditud varad

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Aruandekohuslane on rentnik ja kasutab kasutusrenti ja kapitalirenti.

Kasutusrendi maksed kajastatakse perioodi kuluna.

Kapitalirendi maksed kajastatakse finantseerimistegevuses kohustiste tasumisena. Kapitalirent lõppeb 2017. aastal. Kapitalirendi kohustis on bilansis jagatud lühi- ja pikaajaliseks.

Laenukohustised

Laenukohustised kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lepingutasud kajastatakse laenude saamisel kohe intressikuludes.

Laenukohustis on bilansis jagatud lühi- ja pikaajaliseks, lähtudes sellest kas kohustise valdamine kestab kuni üks aasta või kauem arvestatuna bilansikuupäevast.

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksmisele kuulavas summas.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna või kuluna enne, kui eksisteerib piisav kindlus, et toetuse saaja vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ja sihtfinantseerimine leiab aset. Saadud sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, mille järgi kajastatakse nii saadud sihtfinantseerimist kui ka selle arvel tehtud kulusid või põhivara soetust mõlemaid eraldi.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist (tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega).

Kassareserv

Kassareserv on moodustatud volikogu otsusega akumulieeritud tulemist, eesmärgiga tagada vallavalitsuse likviidsus. See väljendab ühtlasi likviidse rahana hoidmisele kuuluvat summat, mida võib kasutada aruandeaasta kestel laekumiste viibimisel eelarveliste kulude katmiseks, kuid see tuleb vähemalt aruandeaasta lõpuks rahana taastada.

Tulude arvestus

Kogutud maksude ning loodusvarade kasutamise ja saastetasude tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt Maksu- ja Tolliameti ja Keskkonnaministeeriumi poolt esitatud teatistele. Kohalike maksude tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt esitatud maksudeklaratsioonidele. Lõivutulu kajastatakse laekumisel. Toodete, kaupade ja põhivara müügist saadud tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud ostjale üle ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel, lähtudes valmidusastme meetodist.

Kulude arvestus

Kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara ja varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud (sh. käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks) kajastatakse soetamishetkel kuluna (tulemiaruaande kirjel Muud tegevuskulud). Hallatavad üksused Muhu Muuseum ja Muhu Põhikool on käibemaksukohuslased ja arvestavad käibemaksu sisendkäibemaksuna.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse Muhu vallavolikogu ja valitsuse liikmed ning asutuste juhid, kellel on antud õigus iseseisvalt lepinguid sõlmida, valitseva mõju all olevate sihtasutuste, mittetulundusühingute ja äriühingute nõukogude ja juhatuste liikmed, kõigi eelpool loetletud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete lähedased pereliikmed, samuti ka nende valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud.

Sündmused pärast bilansipäeva

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid pärast bilansikuupäeva, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Sündmused pärast bilansipäeva, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis võivad oluliselt mõjutada järgmise aruandeaasta tulemust, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades.

Eelarve täitmise aruanne

Eelarve täitmise aruanne on koostatud kassapõhiselt, mistõttu selle andmeid ei ole võimalik võrrelda tekkepõhistes aruannetes kajastatud andmetega. Lisaks kassapõhisest printsiibist

tulenevatele ajaliste erinevustele, on selles kasutusel veel järgmised olulised erinevad arvestuspõhimõtted:

- a. põhivara soetamisel tasutud summad kajastatakse eelarve täitmisel kuluna ning põhivara müügist laekunud summad tuluna, amortisatsiooni ja muid põhivaradega tehtud mitterahalisi tehinguid eelarve täitmise aruandes ei kajastata.
- b. Kaupade ja teenuste ning põhivarade soetamisel lisanduv käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks, on eelarve täitmise aruandes kajastatud vastavate kaupade, teenuste ja põhivara soetamise kuluna.

Lisa 2 Raha ja selle ekvivalendid

	2017	2016
Sularaha kassas	9 413	3 495
Arvelduskontod pankades	138 383	280 229
Raha ja pangakontod kokku	147 796	283 724

Selgitus: Kokku on rahaline jääk 147 796 eurot, millest 6 391 eurot on kassatagavara (vt. bilansis rida "Reservid").

Lisa 3 Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded ning trahvitulud

Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded

		2017	2016
Maksud	üksikisiku tulumaks	152 101	138 186
	maamaks	773	315
Loodusressursside kasutamise ja	vee-erikasutustasu	243	0
saastetasud	saastetasu	0	101
kokku:		153 117	138 917

Maksu-, lõivu- ja trahvitulud

		T u l u d	
		2017	2016
Maksud	tulumaks	1 473 058	1 331 283
	maamaks	77 750	74 187
	reklaamimaks	2 837	1 817
kokku:		1 553 645	1 407 287

Maksu- ja Tolliameti teatis on aluseks nii maksude kui ka keskkonnakasutusest tulenevate nõuete/tulude tekkepõhiseks arvelevõtmiseks (Riigi raamatupidamise üldeeskiri §20 lg 4 ja 7).

Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed

			2017	2016
1.	<i>Nõuded</i>			
	Sihtasutused ja MTÜ-d, KÜ-d	nõue		4 122
	Töötukassa saamata sihtfin.tegevuskuludeks	nõue	721	0
	Pria saamata sihtfin. Põhivara soetuseks	nõu	29 686	0
	FIE-d ja eraisikud	nõue	7 011	8 725
	Äriühingud	nõue	6 585	1 791
	Muud asutused	nõue	1 675	53
	Ministeeriumide asutused	nõue	1 392	1 573
	Saamata lisapuhkepäevade hüvitis	nõue	133	0
2.	<i>Maksude, lõivude, trahvide ettemaksed</i>			
	Käibemaksu ettemaks (muuseum, põhikool)	ettemaks	774	173
3.	<i>Ettemakstud tulevaste perioodide kulud</i>			
	<i>Muud ettemakstud tulevaste perioodide kulud</i>		1 016	0
	Kokku		48 993	16 437

Nõuded ostjate vastu (FIE-d ja eraisikud; äriühingud ja omavalitsused) on valdavalt detsembrikuu teenused ja kommunaalmaksed.

Lisa 5 Osalused sihtasutustes ja sidusettevõtetes

Muhu Hooldekeskuse Sihtasutus asutati septembris 2009. Asutamisotsuse alusel maksti 32 € asutamiseks 25 koha eest. Teised asutajad : Orissaare – 13 kohta; Põide - 7 kohta ja Laimjala – 5 kohta. Kokku Sihtasutuse sihtkapital 64 €. Muhu Vallavalitsus omab SA-s ühe nõukogu liikme kaudu 20% hääleõigusest. SA Muhu Hooldekeskus alustas tööd 01. aprillil 2014. Vastavalt kokkuleppele kajastati hoone ehituse kulud ja sihtfinantseerimise tulud Muhu Vallavalitsuse bilansis (vt. lisa 8)

Maasi Jäätmehoolduse OÜ

	osaluse % nimiväärtus	Tulemiarunde näitajad			Bilansi näitajad	
		tegevustulu	tegevuskulu	tulem	varad	netovara
Osalus sidusettevõtjates 31.12.17	20 / 1 023	38 777	-60 907	-22 128	194 768	189 101
Osalus sidusettevõtjates 31.12.16	20 / 1 023	32 721	-54 673	-21 952	213 230	211 229

Muhu Vallavalitsusele kuulub Maasi Jäätmehoolduse OÜ üks osa nimiväärtusega 1023€ ehk 20%. Teised asutajad on: Leisi vald 23%; Orissaare vald 22%; Valjala vald 15%; Põide vald 11%; Laimjala vald 9%.

Digisaar OÜ

Digisaar OÜ on loodud 22.09.2017, kus Muhu Vallavalitsus on osanik 50% ja osaluse suurus 1250 eurot. Digisaar OÜ on Saare maakonna omavalitsuste ühisprojekt, et luua saarele kaasaegne IT-taristu.

Lisa 6 Pikaajalised finantsinvesteeringud

	31.12.2017	31.12.2016
Pikaajalised finantsinvesteeringud.	143 985	143 985

Muhu Vallavalitsuse osalus Kuressaare Veevärk AS-s, osaluse suurus 1,537%.

Lisa 7 Kinnisvarainvesteeringud

	2017	2016
Bilansiline väärtus perioodi alguses 31.12.2016	46 422	0
Soetusmaksumus	124 437	0
Akumuleeritud kulum	-78 015	0
Jääkväärtus	46 422	0
Ümberklassifitseerimine materiaalsest põhivarast	0	124 147
Soetatud	5 050	290
Üle tulnud kulum	0	-77 094
Kulum ja allahindlus	-5 777	-921
Perioodi liikumised kokku	-727	46 422
Bilansiline väärtus perioodi lõpus 31.12.2016	45 695	46 422
Soetusmaksumus	129 487	124 437
Akumuleeritud kulum	-83 792	-78 015
Jääkväärtus	45 695	46 422
s.h. kasutusrendile antud kinnisvarainvesteeringud		
Soetusmaksumus	128 223	123 395
Jääkväärtus	83 792	45 380

Lisa 8 Materiaalne põhivara

	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu põhivara	Lõpetamata tööd ja ettemaksed	Kokku
Jääk 2017. a alguses						
Soetusmaksumus	25 148	8495889	461 957	449 740	126 549	9 559 283
Kogunenud kulum	0	-2917963	-264 295	-110 971	0	-3 293 229
Jääkväärtus	25 148	5577926	197 662	338 769	126 549	6 266 054
Soetused ja parendused	0	238 037	10 825	13 210	109 446	371 518
Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine	510	0	0	0	0	510
Kulum ja allahindlus	0	-339 622	-31 231	-29 527	0	-400 380
Müüdüd põhivara jääkväärtuse mahak.	-982	0	0	0	0	-982
Muu mahakandmine jääkväärtuses	0	0	0	0	0	0
Üle viidud kinnisvara investeeringutesse	0	0	0	0	0	0
Ümberhindlused	0	0	0	0	0	0
Ümberklassifitseerimine	0	103 362	0	0	-103 362	0
Kokku liikumised	-472	1 777	-20 406	-16 317	6 084	-29 334
Jääk 2017. a lõpus						
Soetusmaksumus	24 676	8837288	467 555	462 950	132 633	9925102
Kogunenud kulum	0	-3257585	-290 299	-140 498	0	-3688382
Jääkväärtus	24 676	5579703	177 256	322 452	132 633	6236720

Selgitus: kapitalirendi tingimustel renditud vara 2017. aastal ei soetatud.

Saadud mitterahalise sihtfinantseerimisega võeti arvele:

- 1) Maad maksustamishinnaga 510 eurot (Nõmmküla Aia mü, Nõmmküla Paju mü).

Müüdi Liiva külas Raunmägi Tõnise mü, Nõmmküla Aia mü, Nõmmküla Paju mü ja Hellamaa Ruusi mü.

Rahavoogude aruandes kajastub põhivara eest tasutud summana 436 813 eurot, mis tuleneb järgmistest summadest:

- 1) aruandeaasta põhivara ja kinnisvarainvesteeringute soetuste summa 376 568 eurot
- 2) käibemaks aruandeaasta soetustelt 73 457 eurot (vt.ka lisa 16),
- 3) liidetud eelmise aasta tarnijatele võla tasumine +84 eurot,
- 4) lahutatud tarnijatele tasumata arve -13 296 eurot.

Kasutusrendile antud varad

	Kinnisvara- investeeringud	Maa	Hooned	Eluhooned	Kokku
Jääkväärtus 31.12.2016	45 380	126	30 459	27 601	103 566
Soetusmaksumus	123 395	126	54 073	98 955	276 549
Akumuleeritud kulum	-78 015	0	-23 614	-71 354	-172 983
Jääkväärtus 31.12.2017	83 792	0	27 756	20 505	132 053
Soetusmaksumus	128 223	0	54 073	98 955	281 251
Akumuleeritud kulum	-44 431	0	-26 317	-78 450	-149 198

	2017	2016
Kasutusrenditulud materiaalselt põhivaralt	11 906	10 551

Renditulud kasutusrendilepingutelt tulevastel perioodidel	42 710	68 190
Järgmisel majandusaastal	10 425	9 758
1.kuni 2.aastal	8 107	9 719
2.kuni 3.aastal	6 142	7 673
3.kuni 4.aastal	6 054	5 593
4.kuni 5 aastal	5 991	5 585
Peale 5.aastat	5 991	29 862

Bioloogiline vara

Jääk 2017. a alguses	
soetusmaksumuses	31 983
Müüdnud	0
Jääk 2017. a lõpus	
soetusmaksumuses	31 983

Kapitalirendi tingimustel renditud vara

		masinad ja seadmed		kokku
Jääkväärtus 31.12.2016. a		13 070		13 070
soetusmaksumus		24 900		24 900
akumuleeritud kulum		-11 830		-11 830

Kapitalirendi korras on renditud veoauto GAZ-3307, mille kapitalirendileping lõppes 28.04.2017.

Muhu Hooldekeskuse SA põhivarad

Vastavalt EAS-i projekti täitmise tingimustele võeti Sihtasutuse Muhu Hooldekeskuse varad arvele Muhu valla bilanssi ja arvestatakse kulumit alates kasutuselevõtu ajast.

Abikõlblikkuse perioodi lõppedes, so. 2019. aastal annab Muhu vald varad üle koos kulumiga sihtasutusele Muhu Hooldekeskus. Varade eest on Muhu vallas vastutav isik sihtasutuse juhataja Aino Rummel.

Bilansipäeva seisuga on Muhu valla bilansis hooldekeskuse varad järgmiselt:

	<u>soetusmaksumus</u>	<u>jääkmaksumus</u>
maa	146	146
hoone	1 945 598	1 799 679
masinad ja seadmed	13 154	6 627
muu inventar	<u>209 825</u>	<u>102 887</u>
KOKKU	2 168 723	1 909 338

Amortisatsioonikulu Muhu Hooldekeskuse Sihtasutus põhivaradelt oli 2017. aastal 67 116 eurot, 2016. aastal 67 646 eurot.

Lisa 9 Võlad tarnijatele ja töövõtjatele

hankijad / tegevusala	31.12.2017	31.12.2016
erinevad aktsiaseltsid, äriühingud, eraisikud		
valdavalt detsembri elekter, kütus jne.	19 305	14 302
Võlad tarnijatele põhivara eest	13 296	84
Kokku võlad hankijatele:	32 601	14 386

Võlad töövõtjatele	31.12.2017	31.12.2016
Puhkusetasude kohustis	12 809	10 115

Ettemakstud puhkustasud koos maksudega	0	-113
Kokku võlad töövõtjatele:	12 809	10 002

Lisa 10 Muud kohustised ja saadud ettemaksed

		31.12.2017	31.12.2016
Maksu- ja Tolliamet	maksud	42 958	38 754
Saare Maavalitsus (hajaasustus)			
Lisa 13	projekt	7 188	5 660
Keskkonnaministeerium	saastetasu	206	166
Tagatisrahad	Ettemaks	300	300
Sihtfinantseerimise ettemaksed EAS			
Lisa 13	Ettemaks	6 137	0
Jutta Maltis korteri müügist ja hooldekodu kohamaksude vahe	ettemaks	17 764	1 201
Kokku muud kohustised:		74 553	46 081

Maksu- ja Tolliametile on tasumata maksud detsembri töötasult (tähtaeg 10.01.2018. a)

	31.12.2017	31.12.2016
<i>sotsiaalmaksu kohustis</i>	26 819	24 210
<i>üksikisiku tulumaksu kohustis</i>	13 012	11 787
<i>töötuskindlustusmakse kohustis</i>	1 788	1 582
<i>kogumispensioni maksete kohustis</i>	1 339	1 175
<i>kokku:</i>	42 958	38 754

Keskkonnaministeeriumile on kohustis 4.kvartali kasutus- ja saastetasude osas.

Lisa 11 Laenukohustise jaotus järelejäänud tähtaja järgi

	lühiajaline osa	1 kuni 2 aastat	2 kuni 3 aastat	3 kuni 4 aastat	4 kuni 5 aastat	üle 5 aasta	pikaajaline	laen kokku
Jääk seisuga 31.12.2017	65 037	55 745	55 745	55 745	55 745	41 808	264 788	329 825
Pangalaenu	<i>65 037</i>	55 745	55 745	55 745	55 745	41 808	<i>264 788</i>	<i>329 825</i>
Jääk seisuga 31.12.2016	73 432	65 037	55 745	55 745	55 745	97 553	329 825	403 257
Pangalaenu	<i>71 536</i>	65 037	55 745	55 745	55 745	97 553	<i>329 825</i>	<i>401 361</i>
Kapitalirent	<i>1 896</i>	0					<i>0</i>	<i>1 896</i>

Aruandeperioodi liikumised

	2017. a	2016. a
Saadud laen	0	0
tagasimakstud laen	-71 536	-74 543
võetud kapitalirent	0	0
tagasimakstud kap.rent	-1 896	-5 579

Informatsioon laenu- ja liisingulepingutest

Laenu / kap.rendile andja	Lõpptähtaeg	Intressi määr	Alusvaluuta	Jääk 31.12.17	Jääk 31.12.16	intr.kulu 2017	intr.kulu 2016
Luminor pank	2018. a	6 kuu euribor+0,55%	EUR	9 292	25 083	244	477
Danske Bank	2023. a	1,469%	EUR	320 533	376 278	3 159	4 219
<i>Laen kokku:</i>				<i>329 825</i>	<i>401 361</i>	<i>3 403</i>	<i>4 696</i>
DNB Liising (veoauto)	2017. a	6k.euribor+1,8%	EUR	0	1 896	7	89
<i>Kapitalirent kokku</i>				<i>0</i>	<i>1 896</i>	<i>7</i>	<i>89</i>
<i>Kokku</i>				<i>329 825</i>	<i>483 378</i>	<i>3 410</i>	<i>4785</i>

Lisa 12 Kaupade ja teenuste müük

	2017	2016
Riigilõivud	6 368	8 644
Tulud majandustegevusest kokku	175 302	171 540
sellest: Tulud sotsiaalalalasest tegevusest	8 467	5 105
Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	49 607	44 906
Tulud haridusalasest tegevusest	35 152	38 152
Elamu- ja kommunaaltegevuse tulud	44 158	44 512
Tulud üldvalitsemisest	2 926	1 999
Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest	4 104	2 800
Tulud korrakaitsest	10 137	12 581
Tulud transpordialasest tegevusest	4 604	6 737
Tulud muudelt majandusaladelt		
Üür ja rent	15 448	14 172
<i>s.h kasutusele antud varade renditulud Lisa 8</i>	<i>11 906</i>	<i>10 551</i>
Õiguste müük	699	576
Muu toodete ja teenuste müük		0
Kaupade ja teenuste müük kokku	181 670	180 184

Riigilõivu tasud on ehitus-ja kasutusloa väljastamise eest kokku 6 368 eurot.

Tulud sotsiaalalalasest tegevusest on koduhooldus ja transporditeenus 4 337 eurot ja tugiisiku teenus 4 130 eurot.

Tulud kultuurialasest tegevusest on muuseumi tulu 37 492 €.

Hellamaa Külakeskuse teenused-üritused 8 365 € ja infolehe tulu reklaamist on 2 454 €.

Tulud haridusalasest tegevusest jagunevad lasteaia ja kooli teenusteks. Lasteaiaast laekus 17 742 € (kohatasud, pool toidukulust) ja põhikoolist 17 410 € (koolitusteenus, laagrid suvel, peielaudade korraldamine).

Elamu ja kommunaaltegevusest tuleb põhiline tulu soojuse müügist 35 423 €, korterite üüritulu oli 5 648 €.

Üüri ja renditulu on mitteeluruumidelt 9 390 €, suurim rentnik on Muhu Puidukoda (2 197 €) ja Hanseatic Loodusturism OÜ (2 300 €). Endise hooldekodu korterite elektri ja vee eest laekus 3 543 €.

Tulud transpordialasest tegevusest on bussi, veoauto ja traktori teenus.

Tulud üldvalitsemisest on põhiliselt detailplaneeringute avaldamise kulude tasumistest.

Tulud spordi- ja puhkealastest tegevusest on põhikooli hallatava spordihalli tulu.

Lisa 13 Saadud toetused

	2017. a		Jääk 31.12.2017	
	saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	Nõuded	sihtfinantseerimise kohustis
Rahalised sihtfinantseerimised	467 945	49 022	31 388	13 325
Riigieelarvest toetus- ja tasandusfondi	395 441		0	0
Ettevõtluse Arendamise SA		15 269	0	0
Keskonnainvesteeringute Keskus	8 103			1 121
Kultuuriministeerium	40 770		0	0
Haridus- ja Teadusministeerium	2 358			
Rahandusministeerium	1 884	4 067	981	12 188
Toetused valitsussektorisse kuuluvatelt avalik õiguslikelt juriidilistelt isikutelt	3 505	0	0	0
Põllumajandusministeerium (PRIA-lt)	3 427	29 686	29686	0
Maavalitsus		510	0	0
Hariduse Infotehnoloogia SA	2 977		0	0
Sotsiaalkindlustusamet	4 685		0	0
Eesti Töötukassa	721		721	
Eesti Kultuurkapital	2 090		0	0
Eesti Noorsootöökeskus	1 984			16
Toetus muudelt residentidelt			0	0

kokku saadud toetus	467 945	49 532	31 388	13 325
----------------------------	----------------	---------------	---------------	---------------

Saadud toetused kokku 517 477 eurot, millest tegevuskuludeks saadi 467 945 eurot ja põhivara sihtfinantseerimiseks 49 532 eurot.

Riigieelarvest saadud maksed toetus- ja tasandusfondi eraldati järgmisteks tegevusteks: hariduskuludeks 261 126 € (2016. a 237 561 €); toimetulekutoetuseks 6 723 € (2016. a 9 731€); koolitoiduks 12 422€ (2016.a 11 876€), teede korrashoiukuludeks 89 514 € (2016. a 91 612€). Lisaks eraldati saareliste valdade toetuseks 7 170 eurot, toimetuleku korraldamise kuludeks 897 eurot, jäätmehoolduse toetuseks 2 599 eurot, huvitegevuse toetuseks 9 504 eurot, lasteaia õpetajate palgatoetuseks 1 290 eurot. . Üldisesse fondi (tasandusfondi) kohalike omavalitsuste maksulaekumiste erinevuste tasandamisest tulenevalt 0 €.

Kultuuriministeerium eraldas Muhu Muuseumile ülalpidamiskuludeks 40 770 eurot nagu 2016. aastal.

Haridus-ja Teadusministeerium eraldas noortekeskuse tegevusteks 2 358 eurot.

Rahandusministeerium tasus õppelaenu põhiosa ja sellega kaasnevad maksud 903 eurot ning aadressiandmete korrastamise toetuseks 981 eurot.

Põllumajandusministeerium rahastab koolipiima ja -puuvilja toetust kokku 3 427 eurot.

Hariduse Infotehnoloogia SA toetas Muhu Põhikooli tahvelarvutite soetamisel summas 2 977 eurot.

Eesti kultuurkapital rahastas erinevaid kultuuriürituste projekte kokku 2 090 euro eest.

	2016. a		Jääk 31.12.2016	
	saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	Nõuded	sihtfinantseerimise kohustis
Rahalised sihtfinantseerimised	422 774		0	5 660
Riigieelarvest toetus- ja tasandusfondi	359 127	0	0	0
Ettevõtluse Arendamise SA	0	32 000	0	0
Keskonnainvesteeringute Keskus	4 016			
Kultuuriministeerium	41 018		0	0
Haridus-ja Teadusministeerium	0	8 000		
Rahandusministeerium	3 031	0	0	5 409
Toetused valitsussektorisse kuuluvatelt	5 825	0	0	0

avalik õiguslikelt juriidilistelt isikutelt				
Põllumajandusministeerium (PRIA-lt)	3 351	0		251
Maavalitsus	1 206	7 876	0	0
Eesti Kultuurkapital	1 820	0	0	0
Muud avaliku sektori üksused(va. valitsussektor) Eesti Avatud Noortekeskus ja Muinsuskaitseamet	2 920	0		0
Toetus muudelt residentidelt	460	0	0	0
kokku saadud toetus	422 774	47 876	0	5 660

Lisa 14 Muud tulud

	Lisad	2017	2016
Kasum/kahjum varade müügist		59	-1 059
Vee erikasutustasud		1 143	1 380
Saastetasud		0	405
Muud (ebatavalised) tulud		6 189	3 177
Kokku muud tegevustulud		7 391	3 903

Kasum varade müügist on saadud maade müügist. Tulu maa müügist 1 040 eurot. Muud ebatavalised tulud 6 189 € on kliendi rahast hooldekodu kohamaksude kustutamine.

2017. aastal müüdi pärandina saadud Kuressaare linnas Smuuli t 5 korteriomand summas 25 000 eurot, mille müügivahendusekulu oli 2 400 eurot. Valla ülalpidamisega isiku kohamaksude kohustisena võeti arvele 22 600 eurot.

Lisa 15 Antud toetused

	Lisad	2017	2016
Sots. toetused füüsilistele isikutele		-49 671	-49 613
Peretoetused		-23 165	-25 465
Toimetulekutoetus		-8 676	-7 518
Toetus eakatele		-6 295	-7 188
Muud sotsiaaltoetused		-11 535	-9 442
Muud toetused kokku		-37 375	-48 611
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks:		-5 705	-6 557
Üldised valitsussektori toetused (Saarte Geopark MTÜ)		-50	-104
Külade üritused, muu seltsitegevus		-5 655	-6 453
Sihtfinantseerimine põhivara soetuseks		-16 254	-28 991
Hajaasustuse kaevude projekt: EAS ja vald		-16 254	-19 991
EELK Muhu Katariina Kogudus pastoraadi katuse toetus		0	-9000
Muu mittesihotstarbeline finantseerimine		-2 320	-2 320
Maasi Jäätmehooldus OÜ			-2 320
Liikmemaksud		-13 096	-10 743
Liikmemaks omavalitsusliitudele (SOL, EMOL)		-12 319	-9 527
Saarte Kalandus, Saarte Koostöökogu, Saare Arenduskeskus		-777	-1 216
Antud toetused kokku:		-87 046	-98 224

Peretoetused koosnevad sünnitoetusest, ranitsa- ja kooli või eluasemetoetusest ametikooli - gümnaasiumi õpilastele. Ka stipendium, millega toetatakse edukaid üliõpilasi, parimaid õppureid.

Sünnitoetust maksti 15 perele, ranitsatoetust 20 lapsele, eluasemetoetust 40 € koolikuu 24 õpilasele.

Toimetulekutoetust maksti 69 korral. 2017. aastal oli toimetulekupiir 130 €. Eakaid on toetatud puudega inimese toetusega ja hooldustoetusega.

Muud toetused makstakse erinevatel juhtudel avalduste põhjal, mille vaatab läbi sotsiaalnõunik, vajadusel sotsiaalkomisjon ja kinnitab vallavalitsus vastavalt korrale.

Seltsitegevusest toetatakse külaseltse, seltsinguid, MTÜ-sid vastavalt korrale 3 korda aastas. Külad on toetust saanud talgute korraldamiseks, kokkutulekuteks, külaplatside rajamiseks.

Lisa 16 Tööjõukulud

Tegevusvaldkond	2017		2016	
	töötajate arv	töötasukulud	töötajate arv	töötasukulud
HARIDUS	45,82	-448 374	40,66	-408 176
ÜLDISED VALITSUSSEKTORI TEENUSED	10,68	-149 582	9,35	-135 979
VABA AEG,KULTUUR ,RELIGIOON	12,18	-98 738	13,09	-100 767
SOTSIAALNE KAITSE	1,68	-11 194	1,08	-8 560
MAJANDUS	5,61	-51 054	5,87	-47 604
ELAMU-JA KOMMUNAALMAJANDUS	3,12	-29 603	2,75	-24 706
KESKKONNAKAITSE	1,6	-12 215	1,89	-14 443
Kokku töötajate arv ja töötasukulud	80,69	-800 760	74,69	-740 235

Keskmine brutopalk kuus on 827.- € (2017. a) 825.- € (2016a.)

Töötajate arv on keskmine töötajate arv taandatuna täistööajale. Ajutiste lepingute korral ei ole töötajate arvu leitud. Ajutiste lepingute alusel arvestatud töötasukulud moodustavad 2017. a 50 042 € ja 2016. a 31 687 €.

	2017	2016
Töötasukulud (koos ajutiste lepingulistega)	-850 802	-771 922
Sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed	-287 337	-260 614
Erisoodustused:		
Töötajate õppelaenude kustutamine	-543	-543
Sotsiaal-ja tulumaks erisoodustuselt	-360	-360
Kokku tööjõukulud	-1 139 042	-1 033 439

Lisa 17 Majandamis- ja muud kulud

	Lisad	2017	2016
Rajatiste majandamiskulud (teed, karjäär)		-81 001	-105 728
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud		-97 397	-97 492
Õppevahendite ja koolituse kulud		-84 145	-72 508
Sõidukite majandamiskulud		-46 003	-45 305
Kommunikatsiooni-, kultuuri- ja vaba aja kulud		-31 477	-27 301
Toiduained ja toitlustusteenused		-47 355	-46 102
Administreerimiskulud		-31 391	-34 332
Mitmesugused majanduskulud (transporditeenused)		-37 242	-15 863
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud		-26 410	-18 370
Meditiinikulud ja hügieenikulud		-1 714	-1 161
Inventari majanduskulu		-21 687	-20 472
Sotsiaalteenused (hooldamine, rehabilitatsioon)		-48 590	-50 886
Teavikute ja kunstiesemete kulud		-11 512	-10 631
Personali koolitus		-6 935	-8 357
Uurimustööd, töömasinate kulu, lähetused...		-6 519	-4 607
Eri- ja vormiriietus (va kaitseotstarbelised kulud)		-1 053	-600
kokku majandamiskulud		-580 431	-559 715
Käibemaksukulu tegevuskuludelt		-62 811	-67 871
Käibemaksukulu põhivara soetuselt		-73 457	-42 903
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud		-480	-335
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded teenustelt		-1 390	0
Riigilõiv		-30	-16
Maamaks		0	-8

Muud ebatavalised kulud ja intressid		-3	-2
kokku muud kulud	16	-138 171	-111 135
Kokku majandamiskulud ja muud kulud	16	-718 602	-670 850

NB! Tabelis on majandamiskulud käibemaksuta, mis kajastub eraldi reana muudes kuludes

Sõidukite ja muu vara kasutusrent

	2017	2016	2017	2016
Rendikulu kasutusrendi lepingutelt	transp.vah.	transp.vah.	Muu vara	Muu vara
Citroen Berlingo III 1,6 814BHT (11.02.2013-15.02.2018)	1 252	1 226	0	0
Škoda Octavia 744BFR lõppenud 15.10.2016	0	1 323	0	0
Škoda Octavia 803BSG 12.10.16-15.10.2021	1 540	4 230	0	0
Citroen Berlingo III VTI 120 816BSG 19.10.2016-15.10.2021	1 779	1 724	0	0
Buss Iveco	8 917	8 796	0	0
Koopiamasin Canon iRAC	0	0	1 405	1405
kokku:	13 488	17 299	1 405	1 405
Rendikulu katkestamatutelt kasutusrendilepingutelt				
tulevastel perioodidel				
Järgmisel majandusaastal (2018/2017)	15 655	13 488	1 405	1 405
2019/2018	12 625	15 655	0	1405
2020/2019	30 715	12 625	0	0
2021/2020	10 558	30 715	0	0
2022/2021	0	10 558	0	0

Lisa 17a Finantstulud ja –kulud

	2017	2016
intressitulud hoiustelt	30	48
intressikulu	-3 410	-4 786
muud finantskulud	0	-317
KOKKU:	-3 380	-5 055

Intressikulu: -3 410, millest -3 403 eurot laenudelt ja -7 eurot kapitalirendilt.

Lisa 18 Seotud osapooltega tehtud tehingud**1. Tehingud Muhu Vallavolikogu liikmetega seotud osapooltega**

	2017	2016
Ettevõtte nimi	Antud toetus	Antud toetus
Muhu Käsitööselts Oad ja Eed MTÜ	360	950

Antud lisas ei näidata tehinguid seotud osapooltega, mis on toimunud normaalsetel turutingimustel või vastavalt seaduses sätestatud tingimustele, mis kehtivad ühtviisi nii seotud isikutele kui ka mitteseotud isikutele.

Valla tegev-ja kõrgema juhtkonna liikmetele arvestatud tasud ja soodustused

	keskmine arv		Tasude	
	taand.täistööajale		kogusumma	
	2017	2016	2017	2016
Volikogu liikmed	0,59	0,59	7 139	8 316
Vallavalitsuse liikmed	4,19	4,19	64 451	62 138

Hallatavate asutuste juhid	6,17	6,0	72 356	71 090
KOKKU	10,95	10,78	141 544	141 544

Ülaltoodud tasud on arvestatud ilma sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmakseta, kuid nende hulka on arvatud kõik töötasudena käsitletavat summad ja hüvitised.

Muid täiendavaid olulisi soodustusi pole tegevjuhtkonna ega kõrgema juhtkonna liikmetele 2017. a arvestatud.

Lisa 19 Selgitused eelarve täitmise aruande kohta

Esialgse eelarvega planeeriti füüsilise isiku tulumaksu laekumist 1 382 000 eurot, lisaelarvena võeti aasta jooksul tuludena juurde 14 507 eurot. Tegelikult laekus 1 459 143 eurot.

Kaupade ja teenuste müügist laekumine oli võrreldes eelarvega 9% suurem, mis tulenes põhiliselt renditud vara ja soojuse müügituludest.

Saadud toetused tegevuskuludeks olid esialgses eelarves planeeritud 433 967 eurot. Eelarve parandusega suurenes saadud toetuste summa 13 812 eurot ja lõplikus eelarve aruandes oli summa 447 779 eurot.

Põhivara soetusteks oli esialgses eelarves kavandatud 672 769 eurot. Eelarvet parandati 13 200 euro võrra ja lõplikus eelarves oli põhivara investeeringute summa 685 969 eurot. Aasta lõpus selgus, et planeeritud investeeringuid ei suudetud täies mahus täita ja tegelikult oli investeeringute täitmine 438 468 eurot.

Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine oli esialgses eelarves 28 415 eurot, tegelikult laekus 25 847 eurot. Eelarvet ei muudetud.

Eelarves planeeriti laenu võtta 500 000 eurot. Seoses investeeringute mahu vähenemisega ja omatulude hea laekumisega, ei olnud vajalik võtta laenu. Eelarvet ei parandatud.

Lisa 20 Sündmused pärast bilansipäeva

Peale bilansipäeva on selgunud olulised põhivara sihtfinantseerimise toetused. Sihtasutus KredEx eraldas toetuse projektile „Muhu valla Liiva küla Sinilinnu korterelamu ümberehitamine üürieluruumideks“. Projekti kogumaksumus 932 041,75 eurot ja toetus summas 466 020,87 eurot, otsus allkirjastatud 12.03.2018.

Lisaks eraldas 29.01.2018 Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus projektile „Muhu valla Liiva keskuse ettevõtlusala arendamine“ rahastusotsuse, Projekti kogumaksumus 233 075 eurot ja toetus 198 113,75 eurot.

RESERVFONDI KASUTAMISE ARUANNE

teg.ala	artikkel	hallatav asutus	tegevuse sisu	eraldatud ja kulutatud
04360	5516	Soojamajandus	Puiduhakkuri remondikuludeks	2 100
08202	5515	Hellamaa Külakeskus	Telkide soetamiseks	1 969
06605	15	Kommunaalmajandus	Liiva turuplatsile müügikioskide soetamiseks	6 000
08203	5523	Muuseum	Kunstitali kauba soetamiseks	861
08202	5515	Hellamaa Külakeskus	Laudade ja toolide soetamiseks	2 470
08107	5515	Noortekeskus	Keraamikaahju omaosaluse katteks	700
08202	5515	Hellamaa Külakeskus	Muhu laululava lipumastide soetamiseks	1 533
08107	5511	Noortekeskus	Kontrollmõõtmiste katteks	819
01112	5514	Vallavalitsus	MapInfo programmi soetamiseks	2 790
04520	15	Veetransport	Kallaste sadama hüdrotehniliste rajatiste soetamiseks	7 200
04520	5512	Veetransport	Meretransporditeenus Kesselaiule	1 080
08109	5525	Vaba aja ja	Noorvõrkpallurite sõidukuludeks	300

		spordiüritused		
04740	5511	Üldmajanduslikud arendusprojektid	Digisaar projekti osalus	1 311
08202	5525	Kultuuriüritused	Muhu laulupidu korraldamiseks	2 000
04730	5540	Turism	Saaremaa turismi kataloogis reklaam	1 402
10402	5526	Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	Lapsehoiuteenus Kuressaare Perekodus	758
01112	5500	Vallavalitsus	Esinduskuludeks Utajärvis	2 048
04740	5511	Üldmajanduslikud arendusprojektid	Roosiaia rajamise projekti kaasfinantseering	1 500
01112	5514	Vallavalitsus	MapInfo versiooniuuendusteks	1 550
01600	452	Üldised Valitsussektori teenused	Saarte Koostöökogu ja RIBS projekti toetuseks	872
05100	5512	Jäätmekäitlus	Kogumismahuti tühjendamise kuludeks	2 691
09510	5524	Noorte huviharidus ja huvitegevus	Muusikakooli kohamaksude katteks	1 853
			<i>kokku:</i>	<i>43 807</i>

MAJANDUSAASTA ARUANDE ALLKIRI

Majandusaasta aruande on koostanud Muhu Vallavalitsus.

Aruande juurde kuulub sõltumatu vandeaudiitori aruanne ning

Muhu Vallavalitsuse otsus aruande heakskiitmise kohta.

/allkirjastatud digitaalselt/
Raido Liitmäe
Vallavanem